

Bruxelles, 2. lipnja 2022.
(OR. en)

9796/22

COH 47
SOC 334

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	2. lipnja 2022.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	8980/22
Predmet:	Osmo izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji: zaključci Vijeća o Komunikaciji o Osmom izvješću o koheziji: kohezija u Europi do 2050. – zaključci Vijeća (2. lipnja 2022.)

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o Osmom kohezijskom izvješću o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji: kohezija u Europi do 2050., koje je Vijeće (opći poslovi / kohezija) odobrilo na 3875. sastanku 2. lipnja 2022.

**Zaključci Vijeća o Komunikaciji o Osmom izvješću o koheziji:
kohezija u Europi do 2050.**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

1. PODSJEĆA na to da je kohezijska politika usmjerena na smanjivanje nejednakosti u razinama razvijenosti različitih regija i zaostalosti regija koji su u najnepovoljnijem položaju te na promicanje njihova sveobuhvatnog, skladnog razvoja;
2. POZDRAVLJA Osmo izvješće o koheziji kao vrijedan pregled kretanja u pogledu ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije Europske unije te u njemu sadržanu analizu doprinosa kohezijske politike s obzirom na integraciju, konvergenciju i konkurentnost na temelju najnovijih dostupnih statističkih podataka;
3. POTVRĐUJE:
 - da je Osmo izvješće o koheziji dostavljeno u kontekstu različitih kriza koje su zahvatile Europsku uniju (pandemija, prirodne katastrofe, vojna agresija) i dugoročnih izazova (kao što su klimatske i demografske promjene) s golemim gospodarskim, okolišnim i društvenim posljedicama za koheziju Europske unije;
 - da ti izazovi i krize imaju asimetričan učinak na države članice i regije EU-a te da, slijedom toga, mogu povećati razlike i nejednakosti te uzrokovati različite izazove za kohezijsku politiku;

4. PRIMA NA ZNANJE značajna kretanja u posljednjih deset godina:
- Poboľjšala se ekonomska i socijalna kohezija na razini Unije, ali za konvergenciju je u najvećoj mjeri bio zasluŹan relativno snaŹan rast u mnogim slabije razvijenim regijama, dok neke regije sa srednjim dohotkom stagniraju;
 - Ostvaren je znatan napredak u poboljšanju razine zaposlenosti, ali regionalne razlike i dalje su veće nego prije finansijske krize 2008.;
 - Razlike između određenih regija i unutar njih i dalje postoje, a ponekad se i produbljuju, te se čini da su neke regije upale u razvojnu zamku;
 - Povećao se regionalni inovacijski jaz u Europi. Osim toga, neke regije i dalje trpe nedostatke u pogledu povezivosti, što utječe na njihove kapacitete da u cijelosti iskorištavaju pogodnosti unutarnjeg tržišta;
 - Inovacije, poduzetništvo, digitalni razvoj, ali i dobro upravljanje i, prema potrebi, ulaganja u infrastrukturu važni su elementi za dugoročni gospodarski rast i teritorijalni razvoj, unapređenje pristupa uslugama i kvalitetu života građana;
 - Učinci demografskih promjena (unutarnje i vanjske migracije, starenje, depopulacija i odljev mozgova) osjećaju se u svim državama članicama, ali osobito u slabije razvijenim, ruralnim i perifernim regijama;
5. PODSJEĆA na svoju privrženost kohezijskoj politici, kojom se doprinosi strukturnim reformama i ulaganjima kako bi se ostvarili bolji ekonomski i socijalni rezultati u svim regijama te koja se razvija u okviru dugoročnog programskog ciklusa te ISTIČE da se u izvješću navodi kako, gledano dugoročno, navedena politika rezultira koristima za sve regije;

6. NAGLAŠAVA da bi u kohezijskoj politici, kao politici usmjerenoj na lokalitete koja se temelji na podijeljenom upravljanju, partnerstvu i višerazinskom upravljanju trebalo propisno uzeti u obzir potrebe i potencijal područja te omogućiti im da se lokalno usmjere na najrelevantnija ulaganja, primjerice putem svojih strategija lokalnog razvoja ili strategija pametne specijalizacije, te bi u okviru kohezijske politike, u cilju preuzimanja veće odgovornosti za europske prioritete na terenu, trebalo nastojati zajednički razvijati integrirana rješenja na regionalnoj, podregionalnoj i međuregionalnoj razini, istodobno uzimajući u obzir iskustvo suradnje stečeno u okviru programâ INTERREG;
7. POZIVA NA opću osviještenost o nenanošenju štete koheziji u svim politikama i inicijativama Unije te u ostvarenju unutarnjeg tržišta, uključujući pravila o državnim potporama, u skladu s člankom 175. UFEU-a, te POTIČE Europsku komisiju da razmotri uključivanje procjene teritorijalnog učinka (procjene učinka na regije) u relevantne politike EU-a u fazi njihove izrade i evaluacije.

I. Usmjereniji prioriteti za strukturne odgovore na velike izazove oslanjajući se na nove izvore rasta

SMATRA:

8. Zelena i digitalna tranzicija golemi su izazovi koji pružaju nove mogućnosti za europski rast prema kojem bismo trebali usmjeriti svoja ulaganja i osigurati pravednu prilagodbu kako bi se izbjeglo da te tranzicije iznjedre nove nejednakosti;
9. Inovacije, poduzetništvo i gospodarska diversifikacija te dobro upravljanje mogu biti ključne odrednice dugoročnog gospodarskog rasta i veće otpornosti na asimetrične šokove;

10. Kako bi se ljudima, poduzećima i područjima, osobito općinama, ali i malim i srednjim poduzećima, pomoglo da ostvare napredak u zelenoj tranziciji na socijalno pravedan način, potrebno ih je poduprijeti u njihovim nastojanjima da se uhvate u koštac s klimatskim promjenama i energetsom tranzicijom te da ojačaju otpornost na klimatske rizike, osiguraju održivo kružno gospodarstvo i čist i biološki veoma raznolik okoliš te ih potiču u provedbi prirodnih rješenja;
11. Europskim stupom socijalnih prava podupiru se i dopunjuju mjere država članica za pravednije i uključivije društvo;
12. Kako bi se građane bolje pripremilo za suočavanje s tranzicijama u našim društvima, trebalo bi podupirati prilagodljivost i razvoj novih vještina, među ostalim jačanjem obrazovanja, cjeloživotnog učenja i strukovnog osposobljavanja;
13. Kako bi se smanjila socioekonomska ranjivost i isključenost, kohezijskom politikom trebala bi se podupirati integracija najugroženijih osoba kvalitetnim zapošljavanjem i visokim standardima socijalnih i zdravstvenih usluga;
14. Kako bi se bolje uzeli u obzir glavni izazovi koje predstavljaju demografske promjene, posebnu pozornost trebalo bi posvetiti potrebama sve starijeg stanovništva, posljedicama za naše zdravstvene i socijalne sustave, područjima s padom broja stanovnika te područjima koja se suočavaju s višestrukim izazovima povezanim s mladima.

II. Produbljivanje kohezije njezinim snažnijim teritorijalnim uključivanjem

15. **PREPORUČUJE** da kohezijska politika i dalje bude snažno usmjerena na konkretne lokalitete;

16. NAGLAŠAVA da je kohezijska politika jedan od najvažnijih instrumenata za poticanje razvoja u slabije razvijenim regijama, kao i važna investicijska politika EU-a, kojim bi se trebala nastaviti podupirati ulaganja potrebna za konvergenciju i izbjegavanje razvojnih zamki za sve regije;
17. PODSJEĆA na temeljna načela iz članka 174. UFEU-a, kojim se promiče skladan razvoj svih regija i posebna pozornost posvećuje ruralnim područjima, područjima zahvaćenima industrijskom tranzicijom i regijama koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su najsjevernije regije s vrlo niskom gustoćom naseljenosti te otočne, pogranične i planinske regije;
18. ujedno PODSJEĆA na članak 349. UFEU-a, koji bi trebao poslužiti za doprinos razvoju najudaljenijih regija i promicanje kohezijske politike koja zadovoljava njihove posebne potrebe, s diferenciranim rješenjima, jača njihov doseg i iskorištava inovacije koje ta područja provode;
19. SMATRA da se otoci, periferna i udaljena područja, uključujući najudaljenije regije, suočavaju s osobito ozbiljnim izazovima, među ostalim i zbog povećanih troškova prijevoza, te NAGLAŠAVA potrebu za uključivim i posebnim pristupom prema njima kako bi im se pružila potpora u njihovoj tranzicijama;
20. POZIVA na daljnje istraživanje i razvoj koncepta regija u razvojnoj zamci kako bi se prevladali izazovi s kojima se suočavaju te regije, bolje razumjeli strukturni čimbenici koji dovode do razvojne zamke i koji iz nje proizlaze te kako bi se spriječilo da nove regije upadnu u tu zamku;

21. ponavljajući dugoročnu viziju za ruralna područja EU-a, POTIČE razvoj integriranih lokalnih strategija, pristup tehničkoj potpori i izgradnji kapaciteta na lokalnoj razini, kao i suradnju i umrežavanje na europskoj razini među ruralnim područjima kako se potiče u okviru razvoja pakta EU-a za ruralna područja;
22. PONOVRNO POTVRĐUJE važnost održivog urbanog razvoja s obzirom na to da su gradovi pokretači tranzicije, ali i središta velikih socioekonomskih nejednakosti, te PODUPIRE povezivanje urbanih i ruralnih područja, zbog čega je poželjno da se razvojne strategije temelje na funkcionalnim područjima, te da se obrati pozornost na ulogu koju mali i srednji gradovi imaju kao „središta” i „gravitacijska područja” u sprečavanju smanjenja ruralnih područja;
23. PODRŽAVA uzimanje u obzir i široku razmjenu iskustava suradnje u okviru programa europske teritorijalne suradnje te makroregionalnih strategija i strategija morskih bazena kako bi se odgovorilo na izazove povezane sa zelenom i digitalnom tranzicijom i integracijom lokalnih gospodarskih sustava;
24. ISTIČE velik potencijal dobro uspostavljenih struktura europske teritorijalne suradnje, osobito u kriznim situacijama kao što je pandemija bolesti COVID-19, te PODUPIRE stalne napore za jačanje prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje među europskim regijama;
25. NAGLAŠAVA da se regije koje graniče s Rusijom i Bjelarusom, kao i one koje graniče s Ukrajinom i Republikom Moldovom, suočavaju s posebnim gospodarskim i socijalnim izazovima zbog ruske agresije na Ukrajinu;
26. ISTIČE da to stanje ima važne posljedice za regije koje su suočene s priljevom izbjeglica i za EU u cjelini, među ostalim u smislu posljedica cijena energenata i inflacije za regionalni razvoj.

III. Prijedlozi za poboljšanje učinkovitosti provedbe fondova i teritorijalnog pristupa

27. ISTIČE da kohezijska politika nije krizni instrument; međutim, pomogla je regijama u ublažavanju učinaka nedavnih kriza te SMATRA da se politika mora moći prilagoditi novom razvoju događaja, a da se pritom ne naštetiti njezinim strukturnim i dugoročnim ciljevima, prije svega tako da se prvo iskoriste relevantne odredbe u postojećem pravnom okviru;
28. SMATRA da stabilnost pravila o upravljanju, kontroli i upravljanju između programskih razdoblja, ali i homogenija i dosljednija primjena pravila, mogu doprinijeti pojednostavnjenju provedbe fondova;
29. POZIVA na ulaganje većih napora u komunikaciju sa širom javnosti, na daljnje pojednostavnjenje i na kontinuiranu potporu i osposobljavanje potencijalnih korisnika ili partnera kako bi se kohezijska politika približila građanima EU-a, osobito s pomoću novog cilja politike br. 5;
30. NAGLAŠAVA važnost izgradnje kapaciteta, evaluacije i iskorištavanja stečenih iskustava kako bi se stalno poboljšavala učinkovitost kohezijske politike i promicali programi s visokim prinosom;
31. POZIVA NA osiguravanje učinkovite provedbe potpore EU-a, uz dobro upravljanje, na transparentan način i u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.

IV. Mogućnosti za promišljanja o budućnosti

SA ZANIMANJEM IŠČEKUJE:

32. POČETAK promišljanja o budućnosti kohezijske politike nakon 2027. kako bi se osmislio jednostavniji i učinkovit skup pravila i izbjegla tendencija povećanja sredstava;
 33. ISTICANJE komplementarnosti i sinergija koje treba ojačati s drugim relevantnim europskim politikama i inicijativama od faze njihova osmišljavanja kako bi se povećala učinkovitost tih politika i smanjilo administrativno opterećenje za države članice, regije i korisnike;
 34. PROVEDBU redovitih razmjena informacija o kohezijskoj politici u programskom razdoblju 2021. – 2027. u cilju osmišljavanja politika nakon 2027.
-